

den menekült számára és a pályaudvarokon Vöröskereszt szolgálat gondoskodik róluk. A férfiak cukornélküli teát kapnak, az asszonyok és gyermekek tejet.

Az élet megy tovább...

Zolnai professzor elbeszéléséből eleven képe bontakozik ki a háborús viszonyok között élő Németországnak. A német nép csodálatos nyugalommal viseli a hadiállapotot. Egész Németországban állandó elsötétítés volt. A vonatok minden fény nélkül, sötétben szaladtak az éjszakában céljuk felé és sötét pályaudvarokon, fekete városok kapujában állottak meg... A városokban az elsötétítést úgy oldják meg, hogy minden ablakot, minden ki rést vastag, fekete papírral borítanak és bent — kávéházakban, bárókban, lokálokban — teljes fényárban úszik minden.

Az élet megy tovább. Éjszaka, a sötét utcákon tömegesen járnak az emberek, a bárókban, lokálokban szól a jazz, folyik a tánc... Az emberek nem lelkesednek ugyan, mint 1914-ben a háborúért, de nyugodtan, fegyelmezetten néznek elébe. A rádióhíreket némán hallgatják és a háborúról lehetőleg nem beszélnek.

— Az idegeneknek az az impressziója — mondta Zolnai professzor —, mintha valami gyar-

mati háború folyjon valahol, valamelyik távoli világrészben...

Mint érdekességet említette, hogy Kölnben a szállodában fürdeni akart. A fürdővizét szabályszerűen elkészítették, csak szappant nem kapott, mért — nem volt szappan-jegye. Az üzletek kirakatában pedig valóságos szappanhegyek csábitják a vásárlóközönséget, viszont vásárolni csak jegyre lehet.

Zolnai professzor visszautaztatában Münchenben felkereste az egyetemi könyvtárakat, meglátogatta a Süd-Ost-Institutot, amely zaratalanul működik.

— Nagy magyar könyv-gyűjteménye van, az igazgatója kifogástalanul beszéli a magyar nyelvet. Münchenben tudta meg, hogy a rádió külföldi állomást hallgatni fegyházbüntetés terhe alatt tilos. Budapestet akarta hallgatni, de az ismerős család, ahol estjét eltöltötte, figyelmeztette rá, hogy — külföldi állomás.

Kissé hosszadalmas és viszontagságos utazás után Zolnai professzor hazatért Szegedre. Sötétben futó vonatokon, elsötétített városokon, falvakon át. Ma már megszokott életciklusának kell elfogadni az elsötétített vonatokat és a sötét ablakok mögött táncoló, mulató városokat. Ez a sznhely, ez a »diszlet« ma már hozzátartozik a nyugati államok arculatához s egy kissé talán a huszadik század történetéhez...

Csányi Piroska.

Festékek, lakkok parkettbeeresztő, káliszappan, kefe, ecset, seprők és mindenféle házi tisztogatási anyagok, vegyszerek, a legjobb minőségben, legolcsóbban

Haraszthy Gézánal. Feketesas-utca 22.

Hogyan lehet javítani a tanyavilág egészségügyi helyzetén

A jelenlegi közigazgatási helyzet miatt a tanyai lakosságnak alig egyharmadát lehet behelyezni a termelés és fogyasztás vérkeringésébe — Az orvosi ellátás, a lakások és az ivóvíz problémája

(A Délmagyarország munkatársától.) A tanyavilág egészségi viszonyairól érdekes képet ad Erney István dr. főorvos, törvényhatósági bizottsági tag a »Magyar Szemle« egyik legutóbbi számában. A tanulmány elsősorban a népmozgalmi adatokat vizsgálja. Szegeden 1936-ban a természetes szaporodás arányszáma 3,3 ezrelék, az országos átlag 5,6 ezrelék. Ezzel szemben Kistemplomtanán, 4,4 ezrelék. A csecsemőhalálozás arányszáma 1936-ban Szentmihályteleken 6,9 százalék — országos átlag 15,4 százalék. Az Alföld egyéb részein hasonló eltérés tapasztalható. Ezek az eltérések területi, népsűrűségi, gazdasági, szociális, kulturális és közegészségügyi okokban lelik magyarázatukat.

A területi okok közvetve és közvetlenül befolyásolják a tanyai lakosság egészségi állapotát. A nagyobb földtulajdonnal rendelkezők egészségi állapota is kedvezőbb, mint azoké, akiknek földtulajdonai megélhetést sem nyújtanak. Természetesen a nagyobb birtok kedvező hatását akkor nem lehet tapasztalni, ha a kisbirtok rovására a nagybirtok túlteng, illetve a földdel nem rendelkezők száma aránytalanul magasabb. A népmozgalmi adatok közül a községek és a természetes szaporodás arányszámai már nem alakulnak ilyen kedvezően, sőt mondhatni a földtulajdon nagysága fordított arányban áll a születéssel és a természetes szaporodással. A túlnyomó részben kisbirtokos öcsöd és a községszerű települést mutató Rösztke természetes szaporodásának arányszámai az országos átlag alá kerültek. (1936-ban 3,4—3,8 ezrelék), viszont az egészen törpebirtokos vagy napszámos lakosságból álló községek természetes szaporodása magasban felette áll az országos átlagnak (Kistelek 12 ezrelék, Tápé 13,4 ezrelék).

Önálló tanyai közigazgatás

A területi viszonyoknak a közegészségügyre gyakorolt hatása elsősorban attól függ, hogy milyen a tanyavilág területi kiterjedésének és a nép sűrűségének viszonya. Mindenesetre hátránynak kell mondanunk az alföldi városok óriási kiterjedésű, de a gyakorlati életnek meg nem felelő közigazgatási határait, amelynek következtében a tanyai lakosság alig egyharmadát lehet bekapcsolni a nemzeti termelés és fogyasztás vérkeringésébe. Igazat kell adni Weis Istvánnak, amikor a következőket írja: »A városok és köz-

ségek területének lakossága a gyarmati lét sajátosságait tünteti fel: adózik olyan uralom fenntartásáért, amely a legjobb esetben közömbös, gyakran ellenséges vele szemben és nincs befolyása olyan közületek sorsának irányítására, amelyhez balsorsa csatolta.« Ahol — mint például Szeged is — a város külterületének határa 30—40 kilométer hosszúságban kinyul és sok ezer holdnyi területet foglal magában, valóban nem lehet kihasználni a tanyai település előnyeit közegészségügyi szempontból.

A közigazgatási törvény keretében gondoskoni kell arról, hogy a nagyobb lélekszámmal bíró községszerű tanyai központok önálló közigazgatási egységgé alakuljanak át.

Orvos és bábaképzés

Az orvostelepítés kérdésével kapcsolatban — folytatja Erney dr. tanulmánya — önkénytelenül is felvetődik az a kérdés, hogy a tanyavilágba milyen orvosokat telepítsünk. Elméleti vagy jó általános gyakorlati kiképzésre szert tett orvosokat.

A másik nagy problémája a tanyavilágnak az orvoskérdés mellett a bábakérdés. Ezen a téren a tapasztalatok igen elszomorítóak egyfelől a baba-ellátás hiányossága, másfelől a bábák képzettsége és higiéniaja tekintetében. E tekintetben nagyjelentőségűnek mondható Sajó Lajos volt szegedi tisztifőorvos eredeti elgondolású szabályrendelettervezete a bábateendők biztosításáról. E tervezet szerint Szegeden a bábateendőket nem választott bábák, hanem a polgármester által fidejleges hatállyal megbízott magánbábák látnak el, akiknek a számunkra kijelölt körzetben kellene lakni. A megbízott magánbábák működésükért évi 300.— pengő illetményt, azonkívül a szegény szülőknél ellátásáért esetenkénti díjazást kanának a város pénztárából. Így a bábák megélhetése biztosítva volna, mert ma nehéz anyagi helyzetükben bizony nem riadnak vissza tiltott műtétek végzésétől sem.

A tanyai lakások problémája

A tanyai lakosság közegészségügyi helyzetének megismerésénél igen fontos tényező a lakáskérdés. Jóhann Béla dr. belügyi államtitkár 1930. évi statisztikai adatai felvétele szerint Magyarország házáinak 73,8 százalékát vályogból építet-

FELHIVOM

szíves figyelmét Angliából közvetlenül behozott, származási bizonyítvánnyal igazolt, valamint — hazai őszi és téli

szövetujdonságaimra!

Kérem vételkényszer nélküli megtekintését: **ARACZKY KÁROLY** férfiszabó Takaréktár-utca (Dr. Gróf-palota). 187

ték és ezek közül is körülbelül csak egyharmadának volt kő, vagy téglalapja. Ugyancsak ebből a statisztikából az is megállapítható, hogy hazánkban a lakóházak 84,2 százaléka nincs alapincézve. A tanyákon a leggyakoribb a földes padló és az egyetlen helyiségben való tartózkodás még a módosabb gazdáknál is. Ez adatok birtokában lehet megérteni, hogy az ilyen házakban túl melegen öltözködő, egyoldaluan táplált és összezsúfolt egyének közt miért csökken a szervezet ellenállási képessége, mért van annyi satnya és csenevész gyermek. Szakértői megállapítás szerint a tüdőbajjal fertőzött házak 90 százaléka földes. Szomorú képet nyújtanak a tanyai házak közvetlen környezeti egészségügyi szempontból, az árnyékszékék gondozatlansága, az istálló tisztatlansága mind melegágyai a legkülönbözőbb fertőző betegségeknek.

Nehéz kérdés a tanyavilágban az ivóvízellátás kérdése is. A tanyai kútak nagy többsége nyitott gémes, vagy kerek kút. Nem történik gondoskodás afelől, hogy a kútak vizét bacillussok ne fertőzzék, emiatt sok a gyomor- és bélbetegség. A tapasztalat szerint az aknás kútakat kellene szaporítani és távollartani minden szennyöződéstől.

— Önkénytelenül is felvetődik a kérdés — írja tanulmánya befejező részében Erney István dr. — milyen munkarendszer mellett tudjuk a tanyavilág közegészségügyének javítását elérni. A felelet erre csak az lehet, hogy az a rendszer a legmegfelelőbb, amely a legkisebb anyagi megterhelés mellett aránylag a legtöbbet tudja nyújtani. Itt elsősorban a zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálat munkarendszere jöhet számításba, amelyen belül gondoskodás történik az egészségügyi és szociális védelem, a megelőző propagandamunka megszervezéséről és kiépítéséről. Ha a magyar föld egyszerű fiabán nem munkaegyeidet, hanem támogatásra szoruló és segítségre érdemes testvérünket látják az egészségügyi és szociális intézmények vezetői és munkatársai, a tanyai lakosság bizalmatlansága is felenged és engedelmesen engedi magát vezetetténi a jobb magyar jövő felé.

Mégis csak MÜLHOFFER-nél

(Széchenyi-tér 9. sz.)

lehet legjobban **öröl, ékszer, ezüstöt venni**

pladni javítani

Régi ékszerek beváltása és álcsváltása legelőnyösebben!

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ RT.

SZEGED, CSEKONICS és KISS-UTCA SAROK

Iskolai cikkek

Színes, fényezett tollszár	—10
Egyenes vonalzó, 30 cm-es	—12
Deák irón, fekete, 2-es, 1 drb.	—12
Nemzeti vágott végű fekete irón	—14
Csavart nemzeti irón	—14
Ceruza-körző	—14
Vágóthegyű toll, 6 drb.	—16
Faber Dessin irón	—22
Sötétkék könyvesomagoló papír, 4 ív	—22
Füzetcsomagoló zsírpapír, 3 ív	—22
Rajzfüzet, MOSZ 404-es, 4 drb.	—22
Iskolai fekete irón, 3 drb.	—24
Ács irón, 2 drb.	—24
Notesz irón, 6 drb.	—24
Technika toll, 3 drb.	—24
Fehér táblakréta, 24 drb.	—24
Színes táblakréta, 3 drb.	—24
Itatós papír, 3 ív	—24
Az összes MOSZ iskolai füzetek a legolcsóbb árban kaphatók!	